

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі

освітнього рівня магістр

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Шифр за навчальним планом ВВ1.4.04

Київ
2020 рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі»

Розробник програми:

кандидат психологічних наук, доцент Гребенюк Т.М.

Затверджено на засіданні кафедри методик та технологій дошкільної освіти

«28» серпня 2020 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

Луценко І.О.

(прізвище, ініціали)

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.4.04

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта	Кількість кредитів - 3		<p><i>Методи навчання</i></p> <p>1.Індивідуальна робота. 2.Лекції, семінарські заняття в малих академічних групах на заочній формі навчання. 3)Телекомунікаційне навчання студента з викладачем. 4)Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання. 5)Консультації із викладачем. 6)Самостійна робота на основі інформаційних джерел</p> <p><i>Методи та форми дистанційного навчання</i></p> <p>➤ Система Moodle: https://celsi.npu.edu.ua/course/view.php?id=1537 Classroom: код курсу: adkox77; ➤ інтернет- конференція Cool Meet.</p>
Напрямок підготовки 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин - 90		
Освітній рівень - магістр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
	-	6	
Вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		
	-	4	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 2-й	Лабораторні заняття:		<p>Форми поточного контролю</p> <p><i>Контрольні роботи</i> <i>Захист конспекту</i> <i>Творчі завдання</i> <i>Доповіді</i></p>
	-	-	
Семестр – 3, 4-й	Індивідуальна робота:		
	12	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 3	Самостійна робота:		<p>Форма підсумкового контролю</p> <p><i>Залік</i></p>
	88	50	
Мова навчання - українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	1/7	1/5	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – особливості вияву моралі у свідомості, поведінці, професійній діяльності педагога і його відносинах з учнями, батьками та колегами в умовах інклюзивного навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: етика, дошкільна педагогіка, корекційна педагогіка, спеціальна психологія

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі» є розкриття сутності, змісту, особливостей педагогічної моралі, ознайомлення студентів із категоріями, нормами, принципами педагогічної взаємодії між всіма учасниками освітнього процесу в закладах освіти з інклюзивною формою навчання відповідно до етичних норм.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі»:

✓ ознайомити студентів із змістовими структурними компонентами педагогічної етики (моральна свідомість, моральна діяльність, моральні відносини);

✓ сприяти формуванню гуманістичної спрямованості педагогічної діяльності в освітніх закладах з інклюзивною формою навчання;

✓ озброїти студентів методами та прийомами роботи із налагодження взаємодії між всіма учасниками освітнього процесу в закладах з інклюзивною формою навчання.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>РН-3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.</p> <p>РН-7. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організувати роботу з батьками та іншими суб'єктами освітнього процесу.</p> <p>РН-8. Планувати освітньо-виховну роботу з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.</p> <p>РН-13. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних</p>	<p>ФК-11. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).</p> <p>ФК-12. Здатність до розуміння специфіки галузі дошкільної освіти та професії вихователя дітей дошкільного віку, вияву професійної спрямованості, емоційно-ціннісного ставлення до дитини.</p> <p>ФК-13. Здатність до проектування і здійснення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням сучасної</p>

<p>галузей (психологів, соціальних педагогів, логопедів, учителів, лікарів, фізичних реабілітологів тощо), батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного гармонійного розвитку дітей.</p> <p>РН-15. Знаходити інформацію та самостійно аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; визначати критерії і показники психічного й психофізичного розвитку дітей на різних етапах раннього та дошкільного віку; враховувати отримані дані при виборі методик і технологій навчання і виховання, визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку; розробляти ефективні індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього та дошкільного віку.</p> <p>РН-16. Вміти використовувати сучасні кваліметричні методики діагностування дітей дошкільного віку: обдарованих дітей, дітей, які розвиваються в нормі, дітей з особливими потребами; оцінювати особистісні досягнення кожної дитини; враховувати індивідуальні відмінності дітей та розробляти дитиноцентричні творчо-розвивальні, освітньо-розвивальні, корекційно-розвивальні та інші адресно спрямовані технології і методики.</p> <p>РН-20. Володіти технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вміти організовувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами.</p> <p>РН 24. Вміти використовувати програми розвитку для дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, сучасне методичне забезпечення, технології інклюзивної освіти; сприяти виконанню кожною дитиною</p>	<p>соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості дитини.</p> <p>ФК-14. Здатність до побудови комунікативних стратегій міжособистісного спілкування суб'єктів учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти.</p> <p>ФК 17. Здатність до проведення навчально-розвивальних, виховних, соціально-адаптаційних заходів, використання технологій інклюзивної освіти у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти.</p> <p>ФК 18. Здатність до співпраці з фахівцями команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами та їхніми батьками.</p>
--	---

	<p>індивідуальної програми розвитку, оцінювати її досягнення та аналізувати динаміку розвитку.</p> <p>РН 25. Вміти використовувати різноманітні інформаційні ресурси та способи отримання інформації для виконання професійних завдань, будувати процес спілкування з батьками, особами, які їх замінюють, фахівцями команди супроводу дотримуючись принципів толерантності та співробітництва.</p>	
--	--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС 120 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)		Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Індивідуальна робота	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Самостійна робота
Модуль 1. Основи етики педагогічної взаємодії		6	40		4	2		40
1.1.	Етика педагогічної взаємодії та її складові	2	10		2			12
1.2.	Навчання у співпраці	2	10					14
1.3.	Взаємодія працівників психологічної служби та педагогічних працівників закладу освіти, які надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дитині з особливими освітніми потребами	2	20		2	2		14
Модуль 2. Етика налагодження співпраці педагога з дітьми та батьками		6	48		6	4		64
2.1.	Етика педагогічної взаємодії педагога з дітьми.	2	16		2	2		20
2.2.	Етика педагогічної взаємодії педагога з батьками дітей з типовим та з порушеннями психофізичного розвитку	2	16		2			24
2.3.	Консультування сімей, що виховують дитину з порушеннями психофізичного розвитку.	2	16		2	2		20
Всього годин:		12	88		10	6		104

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль 1. Основи етики педагогічної взаємодії	46	-
1.1.	Тема 1.1. Етика педагогічної взаємодії та її складові. Визначення понять «педагогічна етика» та «педагогічна взаємодія». Змістові структурні компоненти педагогічної етики (моральна свідомість, моральна діяльність і моральні відносини) та їх характеристика. Загальні та специфічні функції педагогічної моралі. Теоретичні та практичні завдання етики педагогічної взаємодії. Основні категорії етики педагогічної взаємодії в умовах інклюзивної освіти.	2	-
1.2.	Тема 1.2. Методи навчання у співпраці. Методи навчання у співпраці. Кооперативне навчання. Оптимізація навчальної співпраці у групах. Взаємопідтримка у навчанні. Групи з однаковим рівнем успішності. Різномірні групи. Індивідуальні навчальні місця.	12	-
1.3.	Тема 1.3. Взаємодія працівників психологічної служби та педагогічних працівників закладу освіти, які надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дитині з особливими освітніми потребами. Педагогічна етика в організації роботи команди фахівців закладу освіти. Умови ефективності роботи команди. Основні принципи етики педагогічної взаємодії фахівців. Особливості налагодження співпраці фахівців індивідуального супроводу дитини з особливими освітніми потребами (встановлення ефективних способів комунікації; забезпечення інформування асистентів вчителів (вихователів); моделювання спільних базових поведінкових стратегій; участь у робочих зустрічах та заходах з підвищення кваліфікації; конференції з батьками; засідання (наради) персоналу; формування ефективних стосунків; контроль та оцінювання; делегування завдань асистентам).	22	-
	Модуль 2. Модуль 2. Етика налагодження співпраці педагога з дітьми та батьками	54	-

2.1.	Тема 2.1. Етика педагогічної взаємодії педагога з дітьми. Основні концепції етики педагогічної взаємодії на суб'єкт-суб'єктному рівні. Структура міжособистісної взаємодії у педагогічному процесі (педагогічне спілкування і педагогічне ставлення). Головні ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному рівні. Типи ставлення педагога до дітей. Методи та прийоми налагодження педагогічної взаємодії з дітьми.	18	-
2.2.	Тема 2.2. Етика педагогічної взаємодії педагога з батьками дітей з типовим та з порушеннями психофізичного розвитку. Педагогічний такт – як основа педагогічної майстерності. Правила взаємодії та способами встановлення контактів з родиною. Форми роботи педагогів з батьками. Особливості та правила проведення бесіди з батьками з ініціативи педагога. Особливості та правила проведення бесіди педагога з ініціативи батьків. Психологічні основи проведення батьківських зборів.	18	-
2.3.	Тема 2.3. Консультування сімей, що виховують дитину з порушеннями психофізичного розвитку. Змістові і методичні питання взаємодії закладу освіти із сім'єю, яка виховує дитину з психофізичними порушеннями. Інформаційна робота та залучення батьків до співпраці. Проблеми здорових дітей у сім'ї, яка виховує дитину з психофізичними порушеннями. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. Проблема гіперопіки у вихованні дітей з психофізичними порушеннями.	18	-
Всього годин:		90	-

4.2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Модуль 1. Основи етики педагогічної взаємодії

1. Підготувати короткі опорні конспекти за наступними питаннями:
 - 1.1. Визначення понять «педагогічна етика» та «педагогічна взаємодія».
 - 1.2. Дати характеристику змістових структурних компонентів педагогічної етики.
 - 1.3. Загальні та специфічні функції педагогічної моралі.
 - 1.4. Теоретичні та практичні завдання етики педагогічної взаємодії.
 - 1.5. Основні категорії етики педагогічної взаємодії в умовах інклюзивної освіти.
 - 1.6. Педагогічна етика в організації роботи команди супроводу дитини з ООП.
 - 1.7. Умови ефективності роботи команди супроводу дитини з ООП.
 - 1.8. Основні принципи етики педагогічної взаємодії фахівців в умовах інклюзивної освіти.

- 1.9. Особливості налагодження співпраці фахівців індивідуального супроводу дитини з особливими освітніми потребами.
- 1.10. Характеристика методів навчання у співпраці.
- 1.11. Кооперативне навчання.
- 1.12. Оптимізація навчальної співпраці у групах.
- 1.13. Взаємопідтримка у навчанні.

2. Які на Вашу думку мають бути соціально-психологічні риси команди супроводу дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

3. Розробити розгорнутий план-конспект проведення бесіди або тренінг для батьків на тему: «З нового року нашу групу відвідуватиме дитина з особливими освітніми потребами».

Модуль 2. Етика налагодження співпраці педагога з дітьми та батьками

1. Підготувати короткі опорні конспекти за наступними питаннями:
 - 1.1. Основні концепції етики педагогічної взаємодії на суб'єкт-суб'єктному рівні.
 - 1.2. Структура міжособистісної взаємодії у педагогічному процесі.
 - 1.3. Головні ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному рівні.
 - 1.4. Типи ставлення педагога до дітей.
 - 1.5. Методи та прийоми налагодження педагогічної взаємодії з дітьми.
 - 1.6. Правила взаємодії та способами встановлення контактів з родиною.
 - 1.7. Форми роботи педагогів з батьками.
 - 1.8. Особливості та правила проведення бесіди з батьками з ініціативи педагога.
 - 1.9. Особливості та правила проведення бесіди педагога з ініціативи батьків.
 - 1.10. Психологічні основи проведення батьківських зборів.
 - 1.11. Змістові і методичні питання взаємодії закладу освіти із сім'єю, яка виховує дитину з психофізичними порушеннями.
 - 1.12. Інформаційна робота та залучення батьків до співпраці.
 - 1.13. Проблеми здорових дітей у сім'ї, яка виховує дитину з психофізичними порушеннями.
 - 1.14. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей.
 - 1.15. Проблема гіперопіки у вихованні дітей з психофізичними порушеннями.
2. Розробити план проведення тренінгу для педагогів інклюзивних закладів освіти на тему: «Встановлення ефективних способів комунікації в умовах інклюзивної освіти».

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдань для самостійної роботи	Кількість годин	Форма звітності	Рекомендовані інформаційні джерела
Змістовий модуль №1				
Модуль 1. Основи етики педагогічної взаємодії				
1.	Виділіть актуальні	2	Опорний	12; 13; 15; 17; 26

	проблеми розвитку інклюзивного навчання за сучасними законодавчими і нормативно-правовими документами.		конспект	
2.	Визначте переваги та недоліки інклюзивного навчання.	2	Опорний конспект у вигляді таблиці	1; 2; 4; 5; 10; 11; 14; 16
3.	Розкрийте завдання, принципи та технології організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ОПІ в умовах інклюзії.	2	Опорний конспект	14; 17
4.	Підготувати текст доповіді на одну із запропонованих тем: 1. Характеристика методів навчання у співпраці. 2. Кооперативне навчання. 3. Оптимізація навчальної співпраці у групах. 4. Взаємопідтримка у навчанні.	4	Текст доповіді	12; 13; 15; 17; 26
5.	Підготувати текст доповіді на тему: «Інклюзивне середовище- його позивні та негативні сторони для формування особистості з особливими освітніми потребами».	4	Текст доповіді	1; 2; 6; 16; 19;
6.	Визначити особливості використання методу систематичних спостережень для дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного навчання.	4	Опорний конспект	7; 9; 22
7.	Дати коротку характеристику типам педагогічної взаємодії та визначити, які з них є	4	Опорний конспект	3; 7; 22

	найбільш дієвими та найбільш вразливими в умовах інклюзивної освіти.			
8.	Тренінг для педагогів на тему: «Налагодження співпраці між учасниками команди супроводу».	6	План-конспект тренінгу	1; 2; 6; 16; 19
9.	Характеристика типів сімей, що виховують дитину з ОПП.	6	Презентація	12; 13; 15; 17; 26
10.	Розробити план проведення ділової гри для дітей інклюзивної групи на тему: «Взаємопідтримка у навчанні».	6	План-конспект гри	1; 6; 14; 25; 26
Змістовий модуль №2 Етика налагодження співпраці педагога з дітьми та батьками				
1.	Визначити правила взаємодії та способи встановлення контактів з родиною дитини, що виховує дитину з ОПП	6	Опорний конспект	5; 11; 10; 28
2.	Розробити план проведення ділової гри для дітей інклюзивної групи на тему: «Ми різні, але ми разом».	6	План-проспект ділової гри	4; 5; 20; 24; 28
3.	Розкрийте процес налагодження партнерських стосунків з родинами в умовах інклюзивної освіти.	6	Опорний конспект	4; 5; 24; 28
4.	Особливості взаємовідносин в дитячому колективі інклюзивного закладу освіти.	6	Опорний конспект	1; 21; 27; 29
5.	Труднощі налагодження взаємодії між дітьми з порушеннями психофізичного розвитку (залежно від нозології) з дітьми з типовим	6	Презентація	4; 5; 23; 24; 25

	розвитком.			
6.	Підготувати доповіді за наступними темами: Педагогічний такт – як основа педагогічної майстерності. Етика педагогічної взаємодії педагога з дітьми. Консультування сімей, що виховують дитину з порушеннями психофізичного розвитку. Етика педагогічної взаємодії педагога з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Етика педагогічної взаємодії фахівців індивідуального супроводу дитини з особливими освітніми потребами.	6	Текст доповіді	4; 5; 22; 24; 28
7.	Розробити ділову гру для батьків на тему «Наші діти різні, але вони разом щасливі»	6	План конспект ділової гри	4; 5; 22; 24; 28
8.	Розробити план-конспект проведення батьківських зборів у дошкільному закладі інклюзивного типу на тему: «Активна позиція батьків – запорука успішності дитини».	6	Розроблений план конспект батьківських зборів	6; 10; 14

V. Контроль якості знань студентів

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, практичні та лабораторні заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle та Classroom - це платформб, на якій розміщенні навчальні матеріали, реалізується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного").* Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* виконання творчих завдань, презентацій.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю успішності навчання студентів з навчальної дисципліни «Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі» є залік.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда; під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. – К.: ТОВ Видавничий дім "Плеяди", 2015. – 172 с.
2. Выготский Л. С. Собрание сочинений в 6 т. / Л. С. Выготский / [ред. Т. А. Власова]. – М. : Педагогика, 1983. – Т. 5 : Основы дефектологии. – 368 с.
3. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка (під ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка). — К.: 2004.
4. Дятленко Н., Софій Н., Кавун Ю. Оцінка впливу інклюзивної моделі освіти на учасників проекту.— К.: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2005.
5. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. Шкільний світ. – 2011. – № 10. – С. 20–25.
6. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеєва О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренка В. І. — К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. — 100 с.
7. Лист МОН України «Про доступність дітей з особливими потребами до опорних навчальних закладів» від 09.06.2016 р. № 1/9-293 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/>.
8. «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.: Видавнича група «Атопол», 2018. – с. –100.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації : [електронний ресурс] / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 66 с.